

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 4024

19 Temmuz 2016 tarihinde Ankara'da imzalanan ve 7285 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanmasına, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

31 Mayıs 2021

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ

ARASINDA

YATIRIMLARIN

KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN

ANLAŞMA

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti,

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımlarına ilişkin olarak, Akit Taraflar arasındaki ekonomik işbirliğini artırmayı arzu ederek;

Bu gibi yatırımlara tanınacak muameleye ilişkin bir anlaşmanın bir Akit Taraftan diğer Akit Tarafa sermaye ve teknoloji akımını teşvik edeceğini ve Akit Tarafların ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacağını kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idame ettirilmesi ile ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılması ve yaşam standartlarının geliştirilmesi için arzu edilir olduğuna ilişkin mutabık kalarak; ve

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemleri yanında uluslararası kabul gören işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. "Yatırım" terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın mevzuatına uygun olarak diğer Akit Tarafın yatırımcıları tarafından edinilen her türlü malvarlığını ifade eder ve özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ve malvarlığı ülkesinde bulunan Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) patentler, sınav tasarımlar, teknik süreçler yanında ticari markalar, ticari itibar ve know-how gibi bir yatırımla ilgili fikri ve sınav mülkiyet hakları;

(e) doğal kaynaklara ilişkin imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları.

İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından yatırım olarak nitelendirilmek için; bir malvarlığı, sermaye veya diğer kaynakların taahhüdü, düzenli gelir veya kar beklentisi, risk üstlenilmesi ve belirli bir süreye sahip olma gibi yatırım niteliklerini haiz olmalıdır.

Bir yatırıma ilişkin verilmiş olan tahkim kararları veya herhangi bir karar veya hüküm İşbu Anlaşma'nın amaçları bakımından yatırım olarak değerlendirilmez.

2. Bir Akit Tarafın "yatırımcısı" terimi:

Diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım yapmış olan;

(a) mevzuatına göre, o Akit Tarafın vatandaşı olan bir gerçek kişiyi;

(b) kayıtlı işyerleri ile birlikte esaslı iş faaliyetleri bir Akit Tarafın ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını içeren kar amacı güden bir tüzel kişiyi;

ifade eder.

3. "Gelirler" terimi, bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kar, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" terimi:

(a) Türkiye Cumhuriyeti açısından; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemenlik hakları veya yargı yetkisine sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Gürcistan açısından; Gürcistan mevzuatına göre tanımlanmış kara, toprak altı ve bunların üzerindeki hava sahası, iç suları ve karasularını, deniz yatağı ve toprakaltı ile bunların üzerinde Gürcistan'ın egemenliğini kullandığı hava sahasını içeren alanı ve Gürcistan'ın uluslararası hukuka uygun olarak egemenlik hakkı ve/veya yargı yetkisini kullanabileceği karasularına bitişik alanı, münhasır ekonomik bölge ve kıta sahanlığını ifade eder.

MADDE 2

Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısı tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış olan yatırımlara uygulanır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz.

MADDE 3

Yatırımların Teşviki, Kabulü ve Korunması

1. Her bir Akit Taraf, Akit Taraflar arasında yatırım fırsatlarına dair bilgi teatisi yolu dahil olmak üzere, kendi ülkesinde diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını teşvik eder ve bu gibi yatırımları kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak kabul eder.

2. Her bir Akit Taraf, kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak, lisans anlaşmalarının ve teknik, ticari veya idari desteğe yönelik sözleşmelerin uygulanmasına dair izinler dahil olmak üzere, bir yatırımla bağlantılı gerekli izinlerin verilmesi ile danışmanlar ve uzmanların faaliyetleri için gerekli olan izinlerin verilmesini kolaylaştırır.

3. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve hakkaniyete uygun muamele ile tam koruma ve güvenlik de dâhil olmak üzere, uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun bir muameleye tabi tutulur. Akit Taraflardan hiçbirisi, makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde engel olmaz.

MADDE 4

Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının kurulmuş olan yatırımlarının yönetilmesi, sürdürülmesi, kullanımı, işletilmesi, faydalanılması, genişletilmesi, satışı, tasfiyesi veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımları ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.

2. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırımın yapılması ve sürdürülmesiyle ilgili olarak bir Akit Tarafın ülkesine girmek isteyen diğer Akit Taraf vatandaşlarının girişini ve geçici ikametini kolaylaştırır.

3. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanıdığı bir muamele, tercihin veya ayrıcalığın sağladığı faydayı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şekilde yorumlanamaz.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, Ulusal Muamele ve En Çok Gözetilen Ulus Muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığmdan kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanıdığı yükümlü mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.

(c) 1. fıkrada belirtilen En Çok Gözetilen Ulus Muamelesi, işbu Anlaşma'nın tarafı olmayan bir ülkenin yatırımcıları ve bunların yatırımlarına, işbu Anlaşmada veya bir Akit Taraf ile işbu Anlaşma'nın tarafı olmayan bir ülke arasında akdedilmiş olan diğer uluslararası anlaşmalarda sağlanan yatırım uyumsuzluklarının çözümüne ilişkin hükümler yoluyla tanınan muameleyi içermez.

(d) Kesinliğin sağlanması açısından; 1. fıkrada belirtilen muamele, ilgili Akit Tarafça akdedilmiş olan diğer uluslararası anlaşmalarda sağlanan, ev sahibi Akit Tarafın akdi yükümlülüklerine ilişkin herhangi bir taahhüdü kapsamaz.

(e) İşbu Anlaşmanın 3. ve 4. Maddelerinin hükümleri, ev sahibi Akit Tarafı, toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamele, aynı şekilde diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakta yükümlü kılmaz.

MADDE 5
Genel İstisnalar ve Düzenleme Hakkı

1. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, bir Akit Tarafın:

- (a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;
- (b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili

ayrımcı olmayan herhangi bir hukuki önemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

- (a) bir Akit Tarafın, açıklanmasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;
- (b) hiçbir Akit Tarafın,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin,

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda,

veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak

kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde;

veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoymak şekilde

yorumlanamaz.

3. İşbu önlemler; ayrımcı, keyfi veya gerekçesiz olarak uygulanmaması koşuluyla veya diğer bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarının örtülü olarak kısıtlanmasına neden olmayacak şekilde alınır, sürdürülür veya uygulanır.

MADDE 6

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yarar gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek uygun hukuki usule göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılmaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılamaz.
2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya kamulaştırma işleminin kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olur. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve 8. Maddede belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.
3. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para birimi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda uygun bir oranda faiz içerir.

MADDE 7

Kayıpların Tazmini

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, isyan, iç karışıklık veya diğer benzeri olaylar nedeniyle zarar gören her bir Akit Tarafın yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.

2. Bu Maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, anılan fıkrada belirtilen durumlardan herhangi birinde, bir Akit Taraf yatırımcılarının diğer Akit Tarafın ülkesinde:

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya makamlarınca mallarına el konulması; veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya makamlarınca mallarının çatışma halinde değilken ya da durum zorunlu kılmadığı halde tahrip edilmesi

sonucu ortaya çıkacak zararları karşılanır ya da tazminat ödenir; her iki telafi türü de yeterli, etkin olur ve makul bir sürede ödenir. Hasıl olan ödemeler başka bir para birimine serbestçe çevrilebilecektir.

MADDE 8
Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın yatırımcısı tarafından yapılmış bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasını iyi niyetle garanti eder. Bu gibi transferler:

- (a) ana sermaye ve yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ek meblağlar;
- (b) gelirler;
- (c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar;
- (d) 6. ve 7. Maddeler kapsamındaki tazminatlar;
- (e) yatırımlarla ilgili kredilerden kaynaklanan geri ödemeler ve faiz ödemeleri;
- (f) bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili, gerekli çalışma izinlerini almış olan diğer Akit Tarafın vatandaşlarının aldığı maaşlar, ücretler ve diğer ödemeler; ve
- (g) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeleri

içerir.

2. Yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça aksi kararlaştırılmadıkça, transferler; yatırımın yapılmış olduğu serbestçe çevrilebilir para birimi veya herhangi bir serbestçe çevrilebilir para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. Ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olduğu veya sebep olma riskini taşıdığı istisnai durumlarda, her bir Akit Taraf ayrımcılık yapmamak ve iyi niyeti esas almak kaydıyla geçici olarak transferleri kısıtlayabilir.

4. İşbu Maddenin 1. ve 2. fıkralarına bakılmaksızın, bir Akit Taraf, vergilere ilişkin yasal önlemlerin icrası, alacaklı haklarının korunması, adli ya da idari yargılama kararlarına veya hükümlerine ya da diğer yasa ve düzenlemelere uyulmasının sağlanmasına ilişkin hakkaniyete uygun, ayrımcı olmayan ve iyi niyet çerçevesinde transferlerin yapılmasını erteleyebilir ve/veya önleyebilir.

MADDE 9

Halefiyet

1. Akit Taraflardan biri yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla kendi mevzuatı ile oluşturulan bir kamu sigortası veya garanti planına sahipse ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısı bu sigortayı edinmiş veya plana katılmışsa, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafa tanınır.
2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili yükümlülükleri üstlenir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının asıl hak veya taleplerini aşamaz.
3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 10. Maddesinin hükümlerine göre çözümlenir.

MADDE 10

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. İşbu Madde, bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasındaki, ev sahibi Akit Tarafın işbu Anlaşmadaki bir yükümlülüğünün, yatırımcıyı veya yatırımını kayıp veya zarara uğrattığı iddia olunan ihlaline ilişkin işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten sonra ortaya çıkmış olan uyuşmazlıklara uygulanır.
2. Bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırımın yapıldığı Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.
3. Bu uyuşmazlıkların, 2. fıkrada belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı (6) ay içerisinde bu şekilde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlıklar yatırımcının seçebileceği üzere:

(a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine;

veya

(b) İşbu Madde'nin 6. fıkrasında belirtilen şartlara bağlı olarak;

(i) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID), veya

(ii) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun (UNCITRAL) Tahkim Usulü Kurallarının 2010'da revize edilmiş haline göre bu maksatla kurulacak bir ad hoc tahkim mahkemesine,

sunulabilir.

4. Yatırımcının uyuşmazlığı işbu Maddenin 3. fıkrasında belirtilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir. Bu seçim, uyuşmazlığın taraflarınca aynı veya özdeş iddia konusuna ilişkin uyuşmazlıklar açısından diğer iki uyuşmazlık çözüm yolundan feragat olarak uygulanır.

5. Yatırımcının iddia olunan ihlali ve iddia olunan kayıp veya zarara uğradığını öğrendiği veya öğrenmiş olması gerektiği tarihten itibaren beş (5) sene geçmiş olması halinde hiçbir uyuşmazlık işbu Madde'nin 3. fıkrasında belirtilen tahkim çözümüne sunulamaz.

6. Sadece ev sahibi Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili kanun ve düzenlemelerine uygun olarak yapılmış ve fiilen başlamış olan yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'in (ICSID) veya işbu Maddenin 3. Fıkrası kapsamında Akit Tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasının yetkisine tabi olur.

7. Tahkim mahkemesi kararlarını, işbu Anlaşmanın hükümlerine, uyuşmazlığın tarafı olan ve ülkesinde yatırımın yapıldığı Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere) ve her iki Akit Tarafça kabul edilen ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

8. Tahkim kararları uyuşmazlığın tüm tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirir.

MADDE 11
Faydaların Reddi

1. Bir Akit Taraf işbu Anlaşma'dan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın bir tüzel kişisi olan bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu tüzel kişinin kanunları çerçevesinde kurulmuş olduğu Akit Tarafın ülkesinde önemli faaliyetlerinin olmaması ve işbu Anlaşmanın tarafı olmayan bir ülkenin yatırımcısının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın yatırımcılarının bu şirkete sahip olması ya da idare etmesi halinde reddedebilir.

2. Faydaların tanınmasını reddeden Akit Taraf, faydaların reddinden önce mümkün olduğu ölçüde diğer Akit Tarafı haberdar eder.

MADDE 12

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin eder. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçer. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını talep edebilir.

3. 2. fıkra kapsamında atanmış olan hakemlerin atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamamaları durumunda, Başkan, Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. İşbu Madde'nin 2. ve 3. fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Başkanın seçilme tarihten itibaren, işbu Anlaşmanın diğer hükümlerine uygun olacak şekilde usul kurallarına yönelik anlaşmaya varmak üzere Tahkim Mahkemesinin üç (3) ay süresi bulunur. Böyle bir anlaşmaya varılamaması halinde, Tahkim Mahkemesi, genel kabul gören uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep eder.

6. Aksi kararlařtırılmadıřça, Bařkanın seçildiđi tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde tüm beyanlar yapılır, tüm duruřmalar tamamlanır ve Tahkim Mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleřirse, son beyanların sunulduđu veya duruřmaların bittiđi tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varır. Tahkim Mahkemesi, nihai ve bađlayıcı olacak kararını oy çokluđu ile alır. Tahkim Mahkemesi, kararlarını iřbu Anlařmayı temel alarak ve uluslararası hukuka uygun olarak alır.

7. Bařkanın, diđer hakemlerin masrafları ve yargulama ile ilgili diđer masraflar Akit Taraflarca eřit olarak ödenir. Bununla birlikte, Tahkim Mahkemesi giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. iřbu Madde, iřbu Anlařmanın 10. Maddesi kapsamında bir tahkim mahkemesine sunulmuř ve hala mahkeme önünde olan bir uyuzmazlıđa uygulanmaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında dođrudan ve anlamlı gruiřmeler yoluna bařvurulmasını engellemez.

MADDE 13 **Yürürlüđe Giriř**

1. iřbu Anlařma, Akit Tarafların, yürürlüđe girmeye iliřkin gerekli i yasal iřlemlerin tamamlandıđına dair diplomatik kanallarla yapılan yazılı bildirimlerden sonuncusunun alındıđı tarihte yürürlüđe girer.

2. iřbu Anlařma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır ve bu Maddenin 4. fıkrasına göre sona erdirilmediđi sürece birbirini takip eden ikiřer (2) yıllık dönemler boyunca yürürlükte kalmaya devam eder.

3. Akit Tarafların karřılıklı rızası zerine Anlařmaya, ayrı bir belge řeklinde oluřturulacak ve iřbu Madde'nin 1. fıkrası uyarınca yürürlüđe girecek olan ekler ve deđiřiklikler der edilebilir. Bu řekilde oluřturulan belge, iřbu Anlařma'nın ayrılmaz bir parçasını teřkil eder.

4. Akit Taraflardan her biri, altı (6) ay öncesinden diđer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak, ilk on yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlařmayı feshedebilir.

5. iřbu Anlařmanın sona erdiđi tarihten önce yapılan veya edinilen ve diđer bir řekilde iřbu Anlařmanın uygulandıđı yatırımlarla ilgili olarak, iřbu Anlařmanın diđer tüm Maddelerinin hükümleri Anlařmanın sona erme tarihinden itibaren on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

6. İşbu Anlaşma, 30 Temmuz 1992 tarihinde Tiflis’de imzalanan ve işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte sona erecek olan Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki Ve Korunması Anlaşması’nı (buradan sonra “önceki Anlaşma” olarak anılacaktır) ikame eder ve onun yerini alır. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce tahkime sunulmuş olan uyuşmazlıklar önceki Anlaşmanın hükümleri uyarınca çözümlenir.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, işbu Anlaşmayı, Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler imzalamıştır.

Ankara’da 19 Temmuz 2016 tarihinde iki nüsha olarak Türkçe, Gürcüce ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

GÜRCİSTAN HÜK ÜMETİ ADINA

**Nihat Zeybekci
Ekonomi Bakanı**

**Dimitry Kumsishvili
Ekonomi ve Sürdürülebilir
Kalkınma Bakanı**

შეთანხმება

საქართველოს მთავრობასა და თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის ინვესტიციების ურთიერთწახალისებისა და დაცვის შესახებ

საქართველოს მთავრობა და თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობა, შემდგომში „ხელშემკვრელ მხარეებად“ წოდებულნი,

გამოთქვამენ რა თავიანთ ქვეყნებს შორის ეკონომიკური თანამშრომლობის კიდევ უფრო გაღრმავების სურვილს, კერძოდ, ერთი ხელშემკვრელი მხარის ინვესტორთა მიერ მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე ინვესტიციებთან დაკავშირებით,

აღიარებენ რა, რომ ამ ინვესტიციების მოპყრობასთან დაკავშირებით მიღწეული შეთანხმება ხელს შეუწყობს ერთი ხელშემკვრელი მხარიდან მეორე ხელშემკვრელ მხარესთან კაპიტალისა და ტექნოლოგიების მიმოქცევასა და ხელშემკვრელ მხარეთა ეკონომიკურ განვითარებას,

თანხმდებიან რა, რომ თანასწორი და სამართლიანი საინვესტიციო რეჟიმის მინიჭება სასურველია იმ თვალსაზრისით, რომ იგი ხელს შეუწყობს სტაბილური საინვესტიციო ჩარჩოს შენარჩუნებას და ეკონომიკური რესურსების მაქსიმალურად ეფექტურ გამოყენებასა და ცხოვრების სტანდარტების გაუმჯობესებას, და

გამოთქვამენ რა რწმენას, რომ აღნიშნული მიზნების მიღწევა შესაძლებელია ჯანდაცვის, უსაფრთხოებისა და გარემოსდაცვით სფეროში ზოგადი ხასიათის ზომების, ასევე საერთაშორისოდ აღიარებული შრომითი უფლებების შეუზღუდავად,

იღებენ რა გადაწყვეტილებას გააფორმონ შეთანხმება ინვესტიციების ურთიერთწახალისებისა და დაცვის შესახებ,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1
განსაზღვრებები

წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისთვის:

1. ტერმინი „ინვესტიცია“ ნიშნავს ნებისმიერი სახის აქტივს, რომელიც ინვესტირებულია ხანგრძლივი ეკონომიკური ურთიერთობების დამყარების მიზნით, ერთი ხელშეშვრელი მხარის ინვესტორის მიერ მეორე ხელშეშვრელი მხარის ტერიტორიაზე ამ უკანასკნელის კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად და მოიცავს, კერძოდ :

(a) მოძრავ და უძრავ ქონებას, ასევე ნებისმიერ სხვა უფლებას, როგორცაა გირაო, ყადაღა, იპოთეკა და სხვა მსგავს უფლებებს, რომლებიც განსაზღვრულია იმ ხელშეშვრელი მხარის კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად, რომლის ტერიტორიაზეც განთავსებულია ქონება;

(b) რეინვესტირებულ ამონაგებს, ფულის მოთხოვნას ან ნებისმიერ სხვა ისეთ უფლებებს, რომლებსაც გააჩნიათ ფინანსური ღირებულება ინვესტიციასთან მიმართებაში;

(c) აქციებს, წილებს ან კომპანიებში მონაწილეობის სხვა ფორმებს;

(d) სამრეწველო და ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებს, როგორცაა პატენტები, სამრეწველო ნიბუშები, ტექნოლოგიური პროცესები, ასევე სავაჭრო ნიშნები, გუდვილი, ნოუ-ჰაუ, რომლებიც დაკავშირებულია განხორციელებულ ინვესტიციებთან;

(e) კანონის ან ხელშეშვრულების საფუძველზე მინიჭებულ სამეწარმეო კონცესიებს, მათ შორის ბუნებრივ რესურსებთან დაკავშირებული კონცესიები.

წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისთვის, აქტივები ინვესტიციად განიხილება, თუ ისინი პასუხობს ინვესტიციისთვის დამახასიათებელ კრიტერიუმებს, როგორცაა კაპიტალის ან სხვა რესურსების არსებობა, შემოსავლის ან მოგების მიღების მოლოდინი, რისკის ვარაუდი და გარკვეული ვადა.

არბიტრაჟის გადაწყვეტილებები ან ნებისმიერი ბრძანება ან სასამართლო გადაწყვეტილება განხორციელებულ ინვესტიციებთან დაკავშირებით, წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისთვის, არ ჩაითვლება ინვესტიციად.

2. ტერმინი „ინვესტორი“ თითოეულ ხელშემკვერელ მხარესთან მიმართებაში ნიშნავს:

(a) ნებისმიერ ფიზიკურ პირს, რომელსაც ამ ხელშემკვერელი მხარის მოქალაქეობა გააჩნია მისი კანონმდებლობის შესაბამისად;

(b) ნებისმიერ იურიდიულ პირს, რომელიც დაფუძნებულია მოგების მიღების მიზნით, კომპანიების, კორპორაციების, ფირმების, ბიზნეს გაერთიანებების ჩათვლით, რომელიც ორგანიზებულია ან შექმნილია ამ ხელშემკვერელი მხარის მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად და გააჩნია წარმომადგენლობა და ეწევა ძირითად სამეწარმეო საქმიანობას ამ ხელშემკვერელი მხარის ტერიტორიაზე.

რომელთაც განახორციელეს ინვესტიცია მეორე ხელშემკვერელი მხარის ტერიტორიაზე.

3. ტერმინი „ამონაგები“ ნიშნავს ინვესტირების შედეგად მიღებულ თანხებს, რომლებიც კერძოდ მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება, მოგებას, პროცენტებს, კაპიტალის ზრდით მიღებულ მოგებას, როიალტს, მოსაკრებლებს და დივიდენდებს.

4. „ტერიტორია“ ნიშნავს:

(a) საქართველოსთან მიმართებით:

საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ტერიტორიას, მათ შორის სახმელეთო სივრცეს, მის წიაღსა და საჰაერო სივრცეს მის ზემოთ, შიდა წყლებსა და ტერიტორიულ ზღვას, მათ ფსკერს, წიაღსა და საჰაერო სივრცეს მათ ზემოთ, რომელთა მიმართაც საქართველო განახორციელებს მის სუვერენიტეტს, ასევე, მის ტერიტორიულ ზღვასთან მიმდებარე ზონას, განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონასა და კონტინენტურ შელფს, რომელთა მიმართ საქართველოს შეუძლია განახორციელოს თავისი სუვერენული უფლებები და/ან იურისდიქცია საერთაშორისო სამართლის დებულებების შესაბამისად.

(b) თურქეთის რესპუბლიკასთან მიმართებით:

სახმელეთო ტერიტორიას, შიდა წყლებს, ტერიტორიულ ზღვასა და საჰაერო სივრცეს მათ ზემოთ, ასევე საზღვაო აკვატორიას, რომელთან მიმართებაშიც თურქეთი, საერთაშორისო სამართლის შესაბამისად, ახორციელებს თავის სუვერენულ უფლებებს ან იურისდიქციას ბუნებრივი რესურსების შესწავლის, გამოყენების და შენარჩუნების მიზნით.

მუხლი 2 გამოყენების სფერო

ეს შეთანხმება ვრცელდება ერთი ხელშემკვერელი მხარის ტერიტორიაზე მეორე ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორთა მიერ თავისი კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად განხორციელებულ ინვესტიციებზე, მიუხედავად იმისა, ეს ინვესტიციები წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესვლამდე განხორციელდა თუ ძალაში შესვლის შემდეგ. ამასთან, წინამდებარე შეთანხმება არ ვრცელდება იმ დავებზე, რომლებიც წარმოიშვა მის ძალაში შესვლამდე.

მუხლი 3 ინვესტიციების წახალისება, დაშვება და დაცვა

1. თითოეული ხელშემკვერელი მხარე, თავისი კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად, წახალისებს თავის ტერიტორიაზე მეორე ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორთა მიერ ინვესტიციების განხორციელებას, მხარეთა შორის საინვესტიციო შესაძლებლობების შესახებ ინფორმაციის გაცვლის ჩათვლით.

2. თითოეული ხელშემკვერელი მხარე, მისი კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად, ხელს შეუწყობს ინვესტიციებთან დაკავშირებული აუცილებელი ნებართვების გაცემას, სალიცენზიო შეთანხმებებისა და ტექნიკური, კომერციული ან ადმინისტრაციული დახმარების კონტრაქტების განხორციელებისათვის საჭირო ნებართვების ჩათვლით, და ასევე კონსულტანტებისა და ექსპერტების საქმიანობის განხორციელებისათვის სავალდებულო ავტორიზაციას.

3. თითოეული ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორთა ინვესტიციებს ნებისმიერ დროს, მიენიჭება სამართლიანი და თანასწორი რეჟიმი და მეორე ხელშემკვერელი მხარის ტერიტორიაზე უზრუნველყოფილი იქნება სრული დაცვით და უსაფრთხოებით, საერთაშორისო სამართლით გათვალისწინებული ხელშეწყობის მინიმალური სტანდარტის შესაბამისად. არც ერთი ხელშემკვერელი მხარე უსაფუძვლო ან დისკრიმინაციული ქმედებებით ხელს არ შეუშლის ასეთი ინვესტიციების მართვას, შენარჩუნებას, გამოყენებას, ოპერირებას, სარგებლობას, გაფართოებას, გაყიდვას, ლიკვიდაციას ან განკარგვას.

მუხლი 4 საინვესტიციო რეჟიმი

1. თითოეული ხელშემკვერელი მხარე აღნიშნულ ინვესტიციებს, მას შემდეგ რაც ისინი განხორციელდება, მიანიჭებს იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელ რეჟიმს, რომელსაც მსგავს გარემოებებში ის ანიჭებს საკუთარ ინვესტორთა ინვესტიციებს, ან ნებისმიერი მესამე სახელმწიფოს ინვესტორთა ინვესტიციებს, იმის მიხედვით, თუ რომელი რეჟიმი უფრო ხელსაყრელი, ინვესტიციების მართვასთან, შენარჩუნებასთან,

გამოყენებასთან, ოპერირებასთან, სარგებლობასთან, გაფართოებასთან, გაყიდვასთან, ლიკვიდაციასთან ან განკარგვასთან დაკავშირებით.

2. ხელშემკვერელი მხარეები, თავიანთი შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის ფარგლებში, ხელს შეუწყობენ თითოეული ხელშემკვერელი მხარის მოქალაქეებს მეორე ხელშემკვერელი მხარის ტერიტორიაზე შესვლას ინვესტიციების ჩადებისა და განხორციელების მიზნით.

1.(a) წინამდებარე მუხლის დებულებები არ უნდა იქნას გაგებული ისე, თითოეულ ისინი ავალდებულებენ ერთ-ერთ ხელშემკვერელ მხარეს მეორე ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორებს მინიჭოს ნებისმიერი ისეთი რეჟიმი, შეღავათი ან პრივილეგია, რომლის მინიჭებაც პირველ ხელშემკვერელ მხარეს შეუძლია ნებისმიერი ისეთი საერთაშორისო შეთანხმების ან ხელშეკრულების საფუძველზე, რომელიც მთლიანად ან ძირითადად შეეხება დაბეგვრას.

(b) წინამდებარე შეთანხმების არადისკრიმინაციულობის, ეროვნული და უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმის დებულებები არ გავრცელდება იმ მოქმედ თუ სამომავლო პრივილეგიებზე, რომლებსაც თითოეული მხარე ანიჭებს საბაჟო, ეკონომიკური ან სავალუტო კავშირის, საერთო ბაზრის ან თავისუფალი სავაჭრო ზონის წევრობიდან ან მათთან არსებული ურთიერთობიდან გამომდინარე საკუთარ ან ზემოაღნიშნული კავშირების, საერთო ბაზრის ან თავისუფალი სავაჭრო ზონის, ან ნებისმიერი სხვა შესაბამე სახელმწიფოს მოქალაქეებს ან კომპანიებს.

(c) ამ მუხლის პირველ პუნქტში გათვალისწინებული უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმი არ გულისხმობს არახელშემკვერელი მხარის ინვესტორსა და მათი ინვესტიციების მიმართ მინიჭებულ რეჟიმს, რომელიც გათვალისწინებულია დავების მოგვარებასთან დაკავშირებით ამ შეთანხმებით ან ხელშემკვერელ მხარესა და არახელშემკვერელ მხარეს შორის გაფორმებული სხვა საერთაშორისო შეთანხმების დებულებებით.

(d) უფრო მეტი სიცხადისთვის, პირველი პუნქტით გათვალისწინებული რეჟიმი არ ითვალისწინებს ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს ნებისმიერ სახელმწიფოებრივ ვალდებულებას, რომელიც გათვალისწინებულია ხსენებული ხელშემკვერელი მხარის მიერ გაფორმებული საერთაშორისო საინვესტიციო შეთანხმებებით.

(e) წინამდებარე შეთანხმების მე-3 და მე-4 მუხლების დებულებები არ ავალდებულებს ერთ ხელშემკვერელ მხარეს მეორე ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორთა ინვესტიციებს მინიჭოს ისეთივე რეჟიმი, რომელსაც ის ანიჭებს საკუთარ ინვესტორთა ინვესტიციებს მიწისა და უძრავი ქონების, ასევე მასთან დაკავშირებული სანივთო უფლებების შექმნასთან მიმართებაში.

მუხლი 5

ზოგადი გამოწვევები და რეგულირების უფლება

1. წინამდებარე შეთანხმების არც ერთი პუნქტი არ უნდა იქნას გაგებული ისე, თითქოს იგი ხელს უშლიდეს ხელშემკვრელ მხარეს გაატაროს, მხარი დაუჭიროს ან აღასრულოს ნებისმიერი არა-დისკრიმინაციული სამართლებრივი ზომა, რომელიც:

(a) შეზღუდულია და მიმართულია ადამიანთა, ცხოველთა და მცენარეთა სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, ან გარემოს დაცვის მიზნით;

(b) დაკავშირებულია ცოცხალი ან არაცოცხალი ამოწურვადი ბუნებრივი რესურსების კონსერვაციასთან.

2. წინამდებარე შეთანხმების არცერთი პუნქტი არ უნდა იქნას გაგებული ისე, თითქოს:

(a) ავალდებულებს რომელიმე ხელშემკვრელ მხარეს გასცეს ან ხელმისაწვდომი გახადოს ნებისმიერი ისეთი ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებაც მას მიაჩნია თავისი ქვეყნის უშიშროების არსებითი ინტერესების საზიანოდ;

(b) ხელს უშლის რომელიმე ხელშემკვრელ მხარეს გაატაროს ისეთი ზომები, რომლებსაც ის მიიჩნევს აუცილებლად თავისი ქვეყნის უშიშროების არსებითი ინტერესების დასაცავად;

(i) რაც დაკავშირებულია იარაღით, საბრძოლო აღჭურვილობითა და მასალებით ვაჭრობასთან და ისეთი სხვა საქონლით, მასალებით, მომსახურებითა და ტექნოლოგიებით ვაჭრობასთან, რაც პირდაპირ ან არაპირდაპირ ითვალისწინებს სამხედრო ან უშიშროების სხვა უწყების მომარაგებას;

(ii) რაც მიიღება ომის ან საერთაშორისო ურთიერთობებში შექმნილი სხვა სახის საგანგებო მდგომარეობის დროს;

(iii) რაც დაკავშირებულია ეროვნული პოლიტიკის ან იმ საერთაშორისო შეთანხმებების იმპლემენტაციასთან, რომლებშიც დადასტურებულია ბირთვული იარაღის ან ბირთვული ასაფეთქებელი აპარატურის გაუვრცელებლობის პრინციპების პატივისცემა;

ან

(c) ხელს უშლის რომელიმე ხელშემკვრელ მხარეს გაატაროს ზომები იმ ვალდებულებათა შესაბამისად, რომლებიც მას ნაკისრი აქვს საერთაშორისო მშვიდობისა და უსაფრთხოების შესახებ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების საფუძველზე.

3. ამგვარი ზომების მიღების, შენარჩუნების ან გატარებისას უნდა შესრულდეს პირობა, რომლის თანახმადაც, ისინი არ უნდა იქნას გამოყენებული თვითნებური ან გაუმართლებელი სახით ან არ უნდა წარმოადგინდნენ მეორე ხელშემკვრელი მხარის ინვესტორთა ინვესტიციების შენიღბულ შეზღუდვას.

მუხლი 6 ექსპროპრიაცია და კომპენსაცია

1. ინვესტიციები არ დაექვემდებარება ექსპროპრიაციის, ნაციონალიზაციის ან ეკვივალენტური ეფექტის მქონე პირდაპირ თუ არაპირდაპირ ზომებს, (შემდგომში „ექსპროპრიაცია“), გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი ექსპროპრიაცია ემსახურება საზოგადოებრივ ინტერესს, ხორციელდება არა-დისკრიმინაციულ საფუძველზე, სწრაფი, ადექვატური და ეფექტური კომპენსაციის გადახდის პირობით და სათანადო სამართლებრივი პროცედურით.

2. კომპენსაცია ექვივალენტური უნდა იყოს ექსპროპრირებული ინვესტიციის იმ საბაზრო ღირებულების, რომელიც არსებობდა უშუალოდ ექსპროპრიაციის განხორციელებამდე ან მოსალოდნელი ექსპროპრიაციის შესახებ საჯაროდ გამოცხადებამდე. კომპენსაცია გადახდილ უნდა იქნას დაყოვნების გარეშე და იყოს თავისუფლად გადაცემადი, როგორც ეს მითითებულია მე-8 მუხლში.

3. კომპენსაციის გადახდა უნდა განხორციელდეს თავისუფლად კონვერტირებად ვალუტაში და კომპენსაციის გადახდის დაყოვნების შემთხვევაში, იგი უნდა მოიცავდეს სათანადო პროცენტს.

მუხლი 7 ზარალის კომპენსაცია

1. თითოეული ხელშემკვრელი მხარის ინვესტორებს, რომელთა ინვესტიციებიც განიცდის ზარალს მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე ომის, ამბოხების, სამოქალაქო არეულობის ან სხვა მსგავსი გარემოებების გამო, იმ ზომებთან მიმართებაში, რომლებსაც ეს ხელშემკვრელი მხარე ატარებს ამგვარი ზარალის აღმოფხვრის მიზნით, მეორე ხელშემკვრელი მხარის მიერ მიენიჭებათ იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელი რეჟიმი, რომელიც მინიჭებული აქვს მის საკუთარ ან ნებისმიერი მესამე სახელმწიფოს ინვესტორებს.

2. ამ მუხლის პირველი პარაგრაფის შეუზღუდავად, ერთი ხელშემკვრელი მხარის ინვესტორები, რომელიც ამ პუნქტში მითითებული ნებისმიერი სიტუაციის შედეგად განიცდიან ზარალს მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, გამოძღენარე:

(a) მისი შეიარაღებული ძალებისა და უწყებების მიერ მათი საკუთრების რეკვეზიციით;

(b) მისი შეიარაღებული ძალებისა და უწყებების მიერ, მათი საკუთრების განადგურებით რაც არ იყო გამოწვეული საბრძოლო მოქმედებითა და სიტუაციის აუცილებლობით;

ისარგებლებს რესტიტუციის უფლებითა და კომპენსაციით, რომელიც, ნებისმიერ შემთხვევაში, უნდა იყოს ადეკვატური, ეფექტური და გადახდილი გონივრულ პერიოდში. შესაბამისი გადასახადები უნდა იყოს თავისუფლად კონვერტირებადი.

მუხლი 8

რეპატრიაცია და ტრანსფერტი

1. თითოეული ხელშემკვრელი მხარე კეთილსინდისიერად უზრუნველყოფს ინვესტიციასთან დაკავშირებული ყველა ტრანსფერტის თავისუფლად და გაჭიანურების გარეშე განხორციელებას თავის ტერიტორიაზე და ტერიტორიიდან. ასეთი ტრანსფერტი მოიცავს შემდეგს:

(a) საწყის კაპიტალს და ინვესტიციების შენარჩუნებისა და გაზრდისთვის განკუთვნილ დამატებითი თანხებს;

(b) ამონაგებს;

(c) მთლიანი ინვესტიციის ან მისი ნებისმიერი ნაწილის გაყიდვის ან ლიკვიდაციის შედეგად მიღებული შემოსავლებს;

(d) მე-6 და მე-7 მუხლებით გათვალისწინებული კომპენსაციის თანხებს;

(e) ინვესტიციებთან დაკავშირებული სესხის დასაფარად გამიზნული შენატანებსა და დარიცხული პროცენტებს;

(f) ხელფასს, გასამრჯელოს ან სხვა სახის ანაზღაურებას, რომელსაც იღებენ ერთი ხელშემკვრელი მხარის ის მოქალაქეები, რომლებმაც მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე მიიღეს შესაბამისი საშუალო ნებართვები ინვესტიციებთან დაკავშირებით;

(g) საინვესტიციო დავის გადაწყვეტის შედეგად მიღებული თანხებს.

2. ტრანსფერტები უნდა შესრულდეს იმ თავისუფლად კონვერტირებად ვალუტაში, რომელშიც განხორციელდა ინვესტიცია, ან ნებისმიერ სხვა თავისუფლად კონვერტირებად ვალუტაში, ტრანსფერტის განხორციელების დღეს მოქმედი სავალუტო განაკვეთით, თუ სხვაგვარი შეთანხმება არ არსებობს ინვესტორსა და მიმღებ ხელშემკვრელ მხარეს შორის.

3. როდესაც, განაკლის შემთხვევებში, გადახდები და კაპიტალის მიმოქცევა იწვევს ან შეიძლება გამოიწვიოს საგადასახდლო ბალანსთან დაკავშირებული სერიოზული სირთულეები, თითოეულ ხელშემკვერელ მხარეს შეუძლია დროებით შეზღუდოს გადარიცხვები, იმ პირობით, რომ ასეთი შეზღუდვები წესდება არადისკრიმინაციულ და კეთილსინდისიერ საფუძველზე.

4. წინამდებარე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების მიუხედავად, ხელშემკვერელ მხარეს შეუძლია დააყოვნოს და/ან აღკვეთოს ფულადი სახსრების გადარიცხვა სამართლიანი, არადისკრიმინაციული და კეთილსინდისიერი ზომების გზით, რაც დაკავშირებულია დაბეგვრასთან, კრედიტორების უფლებების დაცვასთან და სასამართლოს ან ადმინისტრაციულ ორგანოთა მიერ გამოტანილი განაჩენებისა ან გადაწყვეტილებების აღსრულებასთან, ან სხვა კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესრულებასთან.

მუხლი 9 სუბროგაცია

1. თუ ერთი ხელშემკვერელი მხარე ფლობს მისი კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სახელმწიფო დაზღვევას ან საგარანტიო ხქემას, რათა დაიცვას მისი ინვესტორის ინვესტიციები არაკომერციული რისკებისგან, და თუ ამ ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორი მიერთებულია მასზე, დამზღვევის ნებისმიერი სუბროგაცია, რომელიც გამომდინარეობს ამ ინვესტორებსა და დამზღვევს შორის სადაზღვევო კონტრაქტიდან, აღიარებული იქნება მეორე ხელშემკვერელი მხარის მიერ.

2. სუბროგაციის საფუძველზე დამზღვევი უფლებამოსილია განახორციელოს ინვესტორის უფლებები და აღასრულოს მისი მოთხოვნები და იკისროს ინვესტიციასთან დაკავშირებული ვალდებულებები. სუბროგირებული უფლებები ან მოთხოვნები არ უნდა აღმატებოდეს ინვესტორის თავდაპირველ უფლებებსა და მოთხოვნებს.

3. ხელშემკვერელ მხარესა და დამზღვევს შორის დავები მოგვარდება წინამდებარე შეთანხმების მე-10 მუხლის დებულებათა შესაბამისად.

მუხლი 10 დავების გადაწყვეტა ხელშემკვერელ მხარესა და მეორე ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორს შორის

1. ეს მუხლი ვრცელდება ერთ ხელშემკვერელ მხარესა და მეორე ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორს შორის ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის შემდეგ წარმოშობილ

დავებზე, რომლებიც ეხება ამ უკანასკნელი ხელშეკრული მხარის მიერ ამ შეთანხმებით გათვალისწინებული დებულებების სავარაუდო დარღვევას, რომელმაც შესაძლოა გამოიწვიოს ინვესტორის ან მისი ინვესტიციების დანაკარგი და ზარალი.

2. ხელშეკრულ მხარესა და მეორე ხელშეკრული მხარის ინვესტორს შორის მის ინვესტიციასთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავის შესახებ ინვესტორმა დეტალურ ინფორმაციასთან ერთად წერილობითი შეტყობინება უნდა გაუგზავნოს ინვესტიციის მიმღებ ხელშეკრულ მხარეს. შესაძლებლობის შემთხვევაში, ინვესტორი და შესაბამისი ხელშეკრული მხარე შეეცდებიან სადავო საკითხები გადაწყვიტონ კეთილსინდისურად, კონსულტაციებისა და მოლაპარაკებების გზით.

3. თუ ამ დავის ზემოაღნიშნული წესით გადაწყვეტა ვერ ხერხდება პირველ პუნქტში მითითებული წერილობითი შეტყობინებიდან ექვსი (6) თვის განმავლობაში, დავები, ინვესტორის შეხედულებისამებრ, შესაძლოა გადაეცეს:

(ა) იმ ხელშეკრული მხარის კომპეტენტურ სასამართლოს, რომლის ტერიტორიაზე განხორციელდა ინვესტიცია,

ან

(ბ) ამ მუხლის მე-3 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით:

(i) საინვესტიციო დავების გადაწყვეტის საერთაშორისო ცენტრს (ICSID), რომელიც შექმნილია "სახელმწიფოებსა და სხვა სახელმწიფოების მოქალაქეთა შორის საინვესტიციო დავების გადაწყვეტის შესახებ" კონვენციის საფუძველზე; ან

(ii) საგანგებო საარბიტრაჟო ტრიბუნალს, რომელიც შექმნილია საერთაშორისო სავაჭრო კანონმდებლობის საკითხებზე გაეროს კომისიის (UNCITRAL) საარბიტრაჟო წესების 2010 წლის რედაქციის შესაბამისად.

4. მას შემდეგ, რაც ინვესტორი დავას განსახილველად გადასცემს ამ მუხლის მე-3 პუნქტში მითითებულ დავების გადამწყვეტ ერთ-ერთ ორგანოს, მისი ეს არჩევანი ჩაითვლება საბოლოოდ. ასეთი არჩევანი მხარეების მიერ გამოყენებული იქნება დანარჩენი ორი ორგანოს გამოსარიცხად მსგავსი ან იდენტური დავების განხილვისას.

5. ინვესტიციებთან დაკავშირებული არცერთი დავა საარბიტრაჟო წესით განსახილველად არ გადაეცემა ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ რომელიმე ორგანოს, თუ გასულია ხუთ წელზე მეტი იმ დღიდან, როდესაც ინვესტორმა პირველად შეიტყო, ან მას პირველად უნდა შეეტყო სავარაუდო დარღვევისა და იმ ზარალის ან ზიანის შესახებ, რომელიც მან სავარაუდოდ განიცადა.

6. მხოლოდ იმ დავებზე, რომლებიც უშუალოდ წარმოშობილია ხელშეკრულ მხარეთა უცხოური კაპიტალის შესახებ სათანადო კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად განხორციელებულ და ეფექტურად დაწყებულ ინვესტიციებთან

დაკავშირებით, გავრცელდება საინვესტიციო დავების გადაწყვეტის საერთაშორისო ცენტრის (ICSID) ან ამ მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, მხარეთა შორის შეთანხმებული ნებისმიერ სხვა დავების მოგვარების საერთაშორისო მექანიზმის იურისდიქცია.

7. საარბიტრაჟო სასაძართლო გადაწყვეტილებებს იღებს ამ შეთანხმების დებულებების, დავაში ჩართული იმ ხელშემკვერელი მხარის კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად, რომლის ტერიტორიაზეც განხორციელებულ იქნა ინვესტიცია (საკანონმდებლო ხარვეზებთან დაკავშირებული მისი წესების ჩათვლით) და ასევე, ხელშემკვერელ მხარეთა შორის შეთანხმებული საერთაშორისო საძართლოს სათანადო პრინციპების შესაბამისად.

8. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება საბოლოოა და სავალდებულო დავაში მონაწილე ყველა მხარისთვის. თითოეული ხელშემკვერელი მხარე უზრუნველყოფს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების აღსრულებას მისი შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 11

შელავათებზე უარის თქმა

1. ხელშემკვერელ მხარეს შეუძლია უარი თქვას ამ შეთანხმებით გათვალისწინებული შელავათების მეორე ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორისთვის მინიჭებაზე, რომელიც ამ ხელშემკვერელი მხარის კომპანიას წარმოადგენს და ამ ინვესტორის ინვესტიციებს, თუ კომპანია არ აწარმოებს ძირითად სამეწარმეო საქმიანობას იმ ხელშემკვერელი მხარის ტერიტორიაზე, რომლის კანონმდებლობის შესაბამისადაც იგი შეიქმნა ან ჩამოყალიბდა, და არახელშემკვერელი მხარის ინვესტორებს ან შელავათებზე უარის მთქმელი ხელშემკვერელი მხარის ინვესტორებს, რომლებიც ფლობენ ან აკონტროლებენ კომპანიას.

2. შელავათების აურწყოველი ხელშემკვერელი მხარე, იმდენად, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, შელავათების უარყოფამდე აცნობებს მეორე ხელშემკვერელ მხარეს.

მუხლი 12

დავების მოგვარება ხელშემკვერელ მხარეთა შორის

1. ხელშემკვერელი მხარეები კეთილსინდისიერად და თანამშრომლობის სულისკვეთებით უზრუნველყოფენ წინამდებარე შეთანხმების დებულებათა ინტერპრეტაციასთან ან გამოყენებასთან დაკავშირებით მათ შორის წარმომოხილი დავების სწრაფ და სამართლიან გადაწყვეტას. ამ მიზნის მისაღწევად ხელშემკვერელი მხარეები თანხმდებიან გამართონ პირდაპირი და არსებითი მნიშვნელობის მოლაპარაკებები. თუ ხელშემკვერელი მხარეები ვერ ახერხებენ ზემოაღნიშნული

წესით შეთანხმების მიღწევას დავის წარმოშობიდან ექვსი თვის განმავლობაში, დავა ერთ-ერთი ხელშემკვერელი მხარის მოთხოვნით შესაძლოა გადაეცეს სამი წევრისაგან შემდგარ საარბიტრაჟო ტრიბუნალს.

2. მოთხოვნის მიღებიდან ორი (2) თვის განმავლობაში თითოეული ხელშემკვერელი მხარე ნიშნავს ერთ არბიტრს. ეს ორი არბიტრი თავმჯდომარედ ირჩევის მესამე არბიტრს, რომელიც მესამე სახელმწიფოს მოქალაქეა. თუ რომელიმე ხელშემკვერელი მხარე ვერ დანიშნავს თავის არბიტრს დადგენილ ვადაში, მეორე ხელშემკვერელ მხარეს შეუძლია არბიტრის დანიშვნის თხოვნით მიმართოს მართლმსაჯულების საერთაშორისო სასამართლოს პრეზიდენტს.

3. თუ ორი არბიტრი ვერ ახერხებს შეთანხმების მიღწევას თავმჯდომარის არჩევასთან დაკავშირებით მათი დანიშენიდან ორი თვის განმავლობაში, თავმჯდომარეს ერთ-ერთი ხელშემკვერელი მხარის მოთხოვნით დანიშნავს მართლმსაჯულების საერთაშორისო სასამართლოს პრეზიდენტს.

4. თუ წინამდებარე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტებით გაცვალისწინებულ შემთხვევებში, მართლმსაჯულების საერთაშორისო სასამართლოს პრეზიდენტს არ შესწევს აღნიშნული ფუნქციის შესრულება ან ის არის ერთ-ერთი ხელშემკვერელი მხარის მოქალაქე, დანიშნავს განახორციელებს ვიცე-პრეზიდენტი, ხოლო თუ ვიცე-პრეზიდენტს არ შესწევს აღნიშნული ფუნქციის შესრულება ან ის არის ერთ-ერთი ხელშემკვერელი მხარის მოქალაქე, დანიშნავს განახორციელებს სასამართლოს მომდევნო ყველაზე მაღალი თანამდებობის პირი, რომელიც არც ერთი ხელშემკვერელი მხარის მოქალაქე არ არის.

5. თავმჯდომარის შერჩევიდან სამი (3) თვის განმავლობაში ტრიბუნალი შეთანხმებს თავის საპროცედურო წესებს, რომლებიც შესაბამისობაში უნდა იყოს წინამდებარე შეთანხმების სხვა დებულებებთან. ამგვარი შეთანხმების არარსებობის შემთხვევაში, ტრიბუნალი თხოვნით მიმართავს მართლმსაჯულების საერთაშორისო სასამართლოს პრეზიდენტს, რათა მან თავად განსაზღვროს საპროცედურო წესები საერთაშორისო საარბიტრაჟო პროცედურის საყოველთაოდ აღიარებული ნორმების გათვალისწინებით.

6. თუ სხვაგვარად არ არის შეთანხმებული, ყველა სადავო საკითხი წარედგინება და მასთან დაკავშირებული ყველა მოსმენა ჩატარდება თავმჯდომარის შერჩევის დღიდან რვა (8) თვის განმავლობაში, ხოლო ტრიბუნალი თავის გადაწყვეტილებას გამოიტანს სადავო საკითხების საბოლოო წარდგენის ან მოსმენების დასრულების დღიდან ორი (2) თვის განმავლობაში, რომელიც უფრო გვიან მოხდება. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებები მიიღება ხმათა უმრავლესობით და ისინი საბოლოოა და სავალდებულო შესასრულებლად. საარბიტრაჟო სასამართლო გადაწყვეტილებებს იღებს ამ შეთანხმებისა და ხელშემკვერელ მხარეთა შორის არსებული საერთაშორისო სამართლის ნორმების შესაბამისად.

7. ხელშემკვერელი მხარეები თავმჯდომარის, სხვა არბიტრების და სასამართლო პროცესთან დაკავშირებულ სხვა ხარჯებს გადაინაწილებენ თანაბრად. მიუხედავად

ამისა, ტრიბუნალმა შესაძლოა ხარჯების უფრო დიდი ნაწილის ანაზღაურება დააკისროს რომელიმე ხელშემკვერელ მხარეს.

8. ეს მუხლი არ გამოიყენება იმ დავის მიმართ, რომელიც წარდგენილია და ჯერ კიდევ განიხილება მე-10 მუხლით გათვალისწინებული ნებისმიერ საარბიტრაჟო სასამართლოს მიერ. ეს ხელს არ უშლის ხელშემკვერელ მხარეთა შორის პირდაპირი და არსებითი მოლაპარაკებათა გამართვას.

მუხლი 13 ძალაში შესვლა

1. წინამდებარე შეთანხმება ძალაში შედის ხელშემკვერელ მხარეთა მიერ დიპლომატიური არხების საშუალებით ბოლო წერილობითი შეტყობინების მიღების დღეს, რომელიც ადასტურებს წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესასვლელად აუცილებელი შესაბამისი შიდა სახელმწიფოებრივი პროცედურების დასრულებას.

2. ეს შეთანხმება ძალაში რჩება ათი (10) წლის ვადით და ამის შემდგომ, ის ძალაში იქნება შემდგომი ორ (2) წლიანი პერიოდით, სანამ მას მოქმედება არ შეუწყდება ამ მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად.

3. წინამდებარე შეთანხმებაში, ხელშემკვერელ მხარეთა ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე, შეიძლება შეტანილ იქნას ცვლილებები და დამატებები, რომლებიც გაფორმდება ცალკე დოკუმენტის სახით და ძალაში შევა ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად. აღნიშნული სახით მიღებული დოკუმენტები წარმოადგენენ ამ შეთანხმების განუყოფელ ნაწილს.

4. თითოეულ ხელშემკვერელ მხარეს შეუძლია მეორე ხელშემკვერელი მხარისთვის ექვსი (6) თვით ადრე წერილობითი შეტყობინების გაგზავნის გზით, მოქმედება შეუწყვიტოს წინამდებარე შეთანხმებას თავდაპირველი 10 წლიანი ვადის ბოლოს ან ამის შემდგომ ნებისმიერ დროს.

5. იმ ინვესტიციების მიმართ, რომლებიც განხორციელდა ან შემნილ იქნა წინამდებარე შეთანხმების მოქმედების შეწყვეტამდე და რომელთა მიმართაც წინამდებარე შეთანხმება ყველა შემთხვევაში ვრცელდება, წინამდებარე შეთანხმების ყველა მუხლი ძალაში დარჩება შეთანხმების მოქმედების შეწყვეტის დღიდან კიდევ ათი (10) წლის განმავლობაში.

6. ეს შეთანხმება ჩაანაცვლებს და შეცვლის „თურქეთის რესპუბლიკასა და საქართველოს რესპუბლიკას შორის ინვესტიციების ურთიერთწახალისებისა და დაცვის შესახებ“ შეთანხმებას, რომელიც ხელმოწერილია 1992 წლის 30 ივლისს, ქ.

თბილისში (შემდგომში მოხსენიებული როგორც „წინა შეთანხმება“), და მისი მოქმედება შეწყდება ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის დღიდან. საარბიტრაჟო ტრიბუნალისთვის ამ შეთანხმების ძალაში შესვლამდე წარდგენილი დავები გადაწყდება წინა შეთანხმების დებულებების შესაბამისად.

ზემოაღნიშნულის დასტურად, სათანადო უფლებამოსილებით აღჭურვილმა ქვემოთ ხელისმომწერმა მხარეებმა, ხელი მოაწერეს წინამდებარე შეთანხმებას.

შესრულებულია ორ ეგზემპლარად, ე. ანკარაში, 2016 წლის 19 ივლისს თითოეული ქართულ, თურქულ და ინგლისურ ენებზე, თითოეულ ტექსტს თანაბარი ძალა გააჩნია.

წინამდებარე შეთანხმების განსხვავებული ინტერპრეტაციის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება ტექსტს ინგლისურ ენაზე.

თურქეთის რესპუბლიკის
მთავრობის
სახელით

საქართველოს მთავრობის
სახელით

ნიჰათ ზ. ა. ბექჩი
ეკონომიკის მინისტრი

დომიტრი ქუმსიშვილი
ეკონომიკისა და მდგრადი
განვითარების მინისტრი

AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND THE GOVERNMENT OF GEORGIA
CONCERNING THE RECIPROCAL PROMOTION AND
PROTECTION OF INVESTMENTS

The Government of the Republic of Turkey and the Government of Georgia, hereinafter referred to as "the Contracting Parties",

Desiring to promote greater economic cooperation between them, particularly with respect to investment by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded to such investment will stimulate the flow of capital and technology from one Contracting Party to the other Contracting Party and will contribute to the economic development of the Contracting Parties;

Agreeing that fair and equitable treatment of investments is desirable in order to maintain a stable framework for investment and to maximize effective utilization of economic resources and improve living standards; and

Convinced that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application as well as internationally recognized labor rights;

Having resolved to conclude an agreement concerning reciprocal promotion and protection of investments;

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

Definitions

For purpose of this Agreement:

1. The term "investment" means every kind of asset, invested by the investor of one Contracting Party for the purpose of establishing lasting economic relations in the territory of the other Contracting Party in conformity with its laws and regulations, and shall include in particular:

(a) movable and immovable property, as well as any other rights as mortgages, liens, pledges, and any other similar rights as defined in conformity with the laws and regulations of the Contracting Party in whose territory the property is situated;

(b) reinvested returns, claims to money or any other rights having financial value related to an investment;

(c) shares, stocks or any other form of participation in companies;

(d) industrial and intellectual property rights, such as patents, industrial designs, technical processes, as well as trademarks, goodwill, and know-how, which are related to an investment;

(e) business concessions conferred by law or by contract, including concessions related to natural resources.

In order to qualify as an investment for the purposes of the present Agreement, an asset must have the characteristics of an investment, including such characteristics as the commitment of capital or other resources, the expectation of regular gain or profit, the assumption of risk and a certain duration.

Arbitration awards or any order or judgment rendered with regard to an investment shall not be considered as investment for the purposes of the present Agreement.

2. The term "investor" of a Contracting Party means:

(a) a natural person having the nationality of that Contracting Party according to its legislation;

(b) a legal entity established for profit, including companies, corporations, firms, business partnerships incorporated or constituted under the legislation in force of that Contracting Party and having their registered offices together with substantial business activities in the territory of that Contracting Party;

who have made an investment in the territory of the other Contracting Party.

3. The term "returns" means the amounts yielded by an investment and includes in particular, though not exclusively, profit, interest, capital gains, royalties, fees and dividends.
4. The "territory" means:
 - (a) in respect of the Republic of Turkey: the land territory, internal waters, the territorial sea and airspace above them, as well as the maritime areas over which Turkey has sovereign rights or jurisdiction for the purpose of exploration, exploitation and preservation of natural resources whether living or non-living, pursuant to international law.
 - (b) in respect of Georgia: territory defined in accordance with Georgian legislation, including lands, subsoil and the air space over them, internal waters and territorial sea, their seabed and subsoil, the air space over them in respect of which Georgia exercises sovereignty, also, contiguous zone of territorial waters, the exclusive economic zone and the continental shelf, over which Georgia may exercise sovereign rights and/or jurisdiction in accordance with the provisions of international law.

ARTICLE 2

Scope of Application

This Agreement shall apply to investments in the territory of one Contracting Party, made in accordance with its laws and regulations, by investors of the other Contracting Party, whether prior to, or after the entry into force of the present Agreement. However, this Agreement shall not apply to any disputes that have arisen before its entry into force.

ARTICLE 3

Promotion, Admission and Protection of Investments

1. Each Contracting Party shall in its territory encourage investments by investors of the other Contracting Party, including through the exchange of information between the Contracting Parties on investment opportunities, and admit such investments in accordance with its laws and regulations.
2. Each Contracting Party shall facilitate, in accordance with its laws and regulations, the issuing of the necessary permits in connection with an investment, including permits for the carrying out of licensing agreements and contracts for technical, commercial or administrative assistance, as well as authorizations required for the activities of consultants and experts.

3. Investments of investors of each Contracting Party shall at all times be accorded fair and equitable treatment and full protection and security in accordance with international law minimum standard of treatment in the territory of the other Contracting Party. Neither Contracting Party shall in any way impair the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of such investments by unreasonable or discriminatory measures.

ARTICLE 4

Treatment of Investments

1. Each Contracting Party shall accord to investments of investors of the other Contracting Party, once established, treatment no less favorable than that accorded in like circumstances to investments of its investors or to investments of investors of any third State, whichever is the most favorable, as regards the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of the investment.
2. The Contracting Parties shall, within the framework of their national legislation, facilitate the entry and sojourn of nationals of either Contracting Party who wish to enter the territory of the other Contracting Party in connection with the making and carrying through of an investment.
3. (a) The provisions of this Article shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege which may be extended by the former Contracting Party by virtue of any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.

(b) The non-discrimination, national treatment and most-favored nation treatment provisions of this Agreement shall not apply to all actual or future advantages accorded by either Contracting Party by virtue of its membership of, or association with a customs, economic or monetary union, a common market or a free trade area; to nationals or companies of its own, of Member States of such union, common market or free trade area, or of any other third State.

(c) Most-favored nation treatment referred to in paragraph 1 does not include treatment accorded to investors of a non-contracting Party and their investments by provisions concerning the settlement of investment disputes provided for in this Agreement or other international agreements concluded between a Contracting Party and a non-contracting Party.

(d) For greater certainty, treatment referred to in paragraph 1 shall not encompass any commitments concerning the contractual obligations of the host State which are provided in other international investment agreements concluded by the Contracting Party concerned.

- (e) The provisions of Article 3 and 4 of this Agreement shall not oblige the host Contracting Party to accord investments of investors of the other Contracting Party the same treatment that it accords to investments of its own investors with regard to acquisition of land and real estates, and real rights thereof.

ARTICLE 5

General Exceptions and Right to Regulate

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Contracting Party from adopting, maintaining or enforcing any non-discriminatory legal measures:
 - (a) designed and applied for the protection of human, animal or plant life or health, or the environment;
 - (b) related to the conservation of living or non-living exhaustible natural resources.
2. Nothing in this Agreement shall be construed:
 - (a) to require any Contracting Party to furnish or allow access to any information the disclosure of which it determines to be contrary to its essential security interests;
 - (b) to prevent any Contracting Party from taking any actions that it considers necessary for the protection of its essential security interests;
 - (i) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and such traffic and transactions in other goods, materials, services and technology undertaken directly or indirectly for the purpose of supplying a military or other security establishment,
 - (ii) taken in time of war or other emergency in international relations, or
 - (iii) relating to the implementation of national policies or international agreements respecting the non-proliferation of nuclear weapons or other nuclear explosive devices;

or

 - (c) to prevent any Contracting Party from taking action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.
3. The adoption, maintenance or enforcement of such measures is subject to the requirement that they are not applied in an arbitrary or unjustifiable manner or do not constitute a disguised restriction on investments of investors of the other Contracting Party.

ARTICLE 6
Expropriation and Compensation

1. Investments shall not be expropriated, nationalized or subject, directly or indirectly, to measures of similar effects (hereinafter referred as to "expropriation") except for a public purpose, in a non-discriminatory manner, upon payment of prompt, adequate and effective compensation, and in accordance with due process of law.
2. Compensation shall be equivalent to the market value of the expropriated investment before the expropriation occurred or the intended expropriation became public knowledge. Compensation shall be paid without delay and be freely transferable as described in Article 8.
3. Compensation shall be payable in a freely convertible currency and in the event that payment of compensation is delayed, it shall include interest at an appropriate rate.

ARTICLE 7
Compensation for Losses

1. Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses in the territory of the other Contracting Party owing to war, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded by such other Contracting Party treatment no less favorable than that accorded to its own investors or to investors of any third State, whichever is the most favorable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.
2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party who in any of the situations referred to in that paragraph suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:
 - (a) requisitioning of their property by its forces or authorities; or
 - (b) destruction of their property by its forces or authorities, which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation;

shall be accorded restitution or compensation, which in either case shall be adequate, effective and paid within a reasonable time. Resulting payments shall be freely convertible.

ARTICLE 8
Repatriation and Transfer

1. Each Contracting Party shall guarantee in good faith all transfers related to an investment made by the investors of the other Contracting Party to be made freely and without delay into and out of its territory. Such transfers include:
 - (a) the initial capital and additional amounts to maintain or increase investment;
 - (b) returns;
 - (c) proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment;
 - (d) compensation pursuant to Article 6 and 7;
 - (e) reimbursements and interest payments deriving from loans in connection with investments;
 - (f) salaries, wages and other remunerations received by the nationals of one Contracting Party who have obtained in the territory of the other Contracting Party the corresponding work permits related to an investment; and
 - (g) payments arising from an investment dispute.
2. Transfers shall be made in the convertible currency in which the investment has been made or in any convertible currency at the rate of exchange in force at the date of transfer, unless otherwise agreed by the investor and the hosting Contracting Party.
3. Where, in exceptional circumstances, payments and capital movements cause or threaten to cause serious balance of payments difficulties, each Contracting Party may temporarily restrict transfers, provided that such restrictions are imposed on a non-discriminatory and in good faith basis.
4. Notwithstanding paragraphs 1 and 2 of the present Article, a Contracting Party may delay and/or prevent a transfer through the equitable, non-discriminatory, and good faith application of legal measures relating to taxation, protection of rights of creditors, ensuring compliance with judicial or administrative judgments or decisions or insuring compliance with other laws and regulations.

ARTICLE 9

Subrogation

1. If a Contracting Party has a public insurance or a guarantee scheme established by its legislation to protect investments of its own investors against non-commercial risks, and if an investor of this Contracting Party has subscribed to it, any subrogation of the insurer under the insurance contract between this investors and the insurer, shall be recognized by the other Contracting Party.
2. The insurer is entitled by virtue of subrogation to exercise the rights and enforce the claims of that investor and shall assume the obligations related to the investment. The subrogated rights or claims shall not exceed the original rights or claims of the investor.
3. Disputes between a Contracting Party and an insurer shall be settled in accordance with the provisions of Article 10 of this Agreement.

ARTICLE 10

Settlements of Disputes Between One Contracting Party and Investors of the Other Contracting Party

1. This Article shall apply to disputes that have arisen after the entry into force of this Agreement between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party concerning an alleged breach of an obligation of the former under this Agreement, which causes loss or damage to the investor or its investments.
2. Disputes between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party, in connection with its investment, shall be notified in writing, including detailed information, by the investor to the recipient Contracting Party of the investment. As far as possible, the investor and the concerned Contracting Party shall endeavor to settle these disputes by consultations and negotiations in good faith.
3. If these disputes, cannot be settled in this way within six (6) months following the date of the written notification mentioned in paragraph 2, the disputes can be submitted, as the investor may choose, to:
 - (a) the competent court of the Contracting Party in whose territory the investment has been made,
 - or
 - (b) subject to the requirements of paragraph 6 of this Article, to:

(i) the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) set up by the "Convention on Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of other States", or

(ii) an ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of Procedure of the United Nations Commission for International Trade Law (UNCITRAL), as revised in 2010.

4. Once the investor has submitted the dispute to one of the dispute settlement forums mentioned in paragraph 3 of this Article, the choice of one of these forums shall be final. Such choice shall be applied by the parties to the dispute to the exclusion of the other two forums as regards the disputes with the same or identical subject-matter.
5. No investment dispute may be submitted for resolution by arbitration under paragraph 3 of the present Article if more than five years have elapsed from the date on which the investor first acquired, or should have first acquired, knowledge of the alleged breach and the loss or damage that the latter has allegedly incurred.
6. Only the disputes arising directly out of investment made in conformity with the relevant laws and regulations of the host Contracting Party on foreign capital, and that effectively started shall be subject to the jurisdiction of the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) or any other international dispute settlement mechanism as agreed upon by the Contracting Parties under paragraph 3 of this Article.
7. The arbitral tribunal shall take its decisions in accordance with the provisions of this Agreement, the laws and regulations of the Contracting Party involved in the dispute on the territory of which the investment is made (including its rules on the conflict of laws) and the relevant principles of international law as accepted by both Contracting Parties.
8. The arbitration awards shall be final and binding for all parties in dispute. Each Contracting Party shall execute the award according to its national law.

ARTICLE 11
Denial of Benefits

1. A Contracting Party may deny the benefits of this Agreement to an investor of the other Contracting Party that is a legal entity of such other Contracting Party and to investments of such investor if that legal entity has no substantial business activities in the territory of the Contracting Party under whose legislation it is constituted or organized, and natural persons or legal entities of a non-Contracting Party or that of the denying Contracting Party own or control this legal entity.
2. The denying Contracting Party shall, to the extent practicable, notify the other Contracting Party before denying the benefits.

ARTICLE 12
Settlement of Disputes Between the Contracting Parties

1. The Contracting Parties shall seek in good faith and a spirit of cooperation a rapid and equitable solution to any dispute between them concerning the interpretation or application of this Agreement. In this regard, the Contracting Parties agree to engage in direct and meaningful negotiations to arrive at such solutions. If the Contracting Parties cannot reach an agreement within six (6) months after the beginning of disputes between themselves through the forgoing procedure, the disputes may be submitted, upon the request of either Contracting Party, to an arbitral tribunal of three members.
2. Within two (2) months of receipt of a request, each Contracting Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third State. In the event either Contracting Party fails to appoint an arbitrator within the specified time, the other Contracting Party may request the President of the International Court of Justice to make the appointment.
3. If arbitrators appointed under Paragraph 2 cannot reach an agreement about the choice of the Chairman within two (2) months after their appointment, the Chairman shall be appointed upon the request of either Contracting Party by the President of the International Court of Justice.
4. If, in the cases specified under paragraphs 2 and 3 of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the Vice-President is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the most senior member of the Court who is not a national of either Contracting Party.
5. The tribunal shall have three (3) months from the date of the selection of the Chairman to agree upon rules of procedure consistent with the other provisions of this Agreement. In the absence of such agreement, the tribunal shall request the President of the International

Court of Justice to designate rules of procedure, taking into account generally recognized rules of international arbitral procedure.

6. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within eight (8) months of the date of selection of the Chairman, and the tribunal shall render its decision within two (2) months after the date of the final submissions or the date of the closing of the hearings, whichever is later. The arbitral tribunal shall reach its decisions, which shall be final and binding, by a majority of votes. Arbitral Tribunal shall reach its decision on the basis of this Agreement and in accordance with the international law.
7. Expenses incurred by the Chairman, the other arbitrators, and other costs of the proceedings shall be paid for equally by the Contracting Parties. The tribunal may, however, at its discretion, decide that a higher proportion of the costs be paid by one of the Contracting Parties.
8. This Article shall not be applicable to a dispute, which has been submitted to and still before any arbitral tribunal pursuant to Article 10. This will not impair the engagement in direct and meaningful negotiations between the both Contracting Parties.

ARTICLE 13 **Entry into Force**

1. This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last notification by the Contracting Parties, in writing and through diplomatic channels, of the completion of the respective internal legal procedures necessary to that effect.
2. This Agreement shall remain in force for a period of ten (10) years and shall remain in force for successive periods of two (2) years, unless terminated in accordance with paragraph 4 of this Article.
3. Amendments and additions may be introduced to the Agreement upon mutual consent of the Contracting Parties, which shall be formed as a separate document and enter into force in accordance with the Paragraph 1 of this Article. The document formed thereby shall constitute an integral part of this Agreement.
4. Either Contracting Party may, by giving six (6) months prior written notice to the other Contracting Party, terminate this Agreement at the end of the initial ten-year period or at any time thereafter.
5. With respect to investments made or acquired prior to the date of termination of this Agreement and to which this Agreement otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Agreement shall thereafter continue to be effective for a further period of ten (10) years from such date of termination.

6. This Agreement substitutes and replaces the Agreement between the Republic of Turkey and the Republic of Georgia Concerning the Reciprocal Promotion and Protection of Investments, signed on July 30, 1992 in Tbilisi (hereinafter referred to as “the previous Agreement”), which shall be terminated on the date of entry into force of this Agreement. The disputes submitted to arbitration before the date of the entry into force of this Agreement shall be settled in accordance with the provisions of the previous Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto by their respective Government, have signed this Agreement.

DONE in duplicate at Ankara on July 19, 2016 in the Turkish, Georgian and English languages, all texts being equally authentic.

In case of any divergence in interpretation, the English text shall prevail.

**FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF TURKEY**

**FOR THE GOVERNMENT OF
GEORGIA**

Nihat Zeybekci
Minister of Economy

Dimitry Kumsishvili
**Minister of Economy and
Sustainable Development**